

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2009
5. volební období

481.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 59. schůze konané dne 19. listopadu 2009

k Návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností Evropským společenstvím /kód dokumentu 12265/09, KOM(2009) 373 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministryně spravedlnosti JUDr. Pavla Staňka, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Soni Markové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jozef Kochan v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
místopředseda výboru

DOKUMENT 12265/09

Návrh rozhodnutí Rady o uzavření Úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností Evropským společenstvím

**KOM(2009) 373 v konečném znění, kód Rady 12265/09
Interinstitucionální spis 2009/0100/CNS**

- **Právní základ:**
Článek 61, 300 odst. 2 a 3 Smlouvy ES
- **Datum zaslání Radě EU:**
29. 7. 2009
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
31. 7. 2009
- **Datum projednání ve VEZ:**
23. 10. 2009 (1. kolo)
- **Procedura:**
Konzultace.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 28. 8. 2009, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 23. 10. 2009 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Dne 23. listopadu 2007 byla v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého uzavřena Úmluva o mezinárodním vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností (dále jen Úmluva), jejímž cílem je zajistit účinné vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností.

Tohoto cíle Úmluva dosahuje kombinací několika prostředků:

- 1) vytvořením uceleného systému spolupráce mezi orgány smluvních států při vyřizování mezinárodních návrhů,
- 2) stanovením požadavku, aby smluvní státy zpřístupňovaly návrhy na vydání a změnu rozhodnutí o výživném,
- 3) snahou o zajištění účinného přístupu k přeshraničním řízením ve věcech vyživovací povinnosti zejména poskytováním bezplatné právní pomoci,

4) zřízením systému pro uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech vyživovacích povinností ve smluvních státech a zrychlením a zjednodušením řízení o uznání a výkonu.

Úmluva dále obsahuje úpravu praktických otázek ovlivňujících způsob uplatňování mezinárodních nároků (jazykové požadavky, standardizované formuláře a výměnu informací o vnitrostátních právních předpisech). Zároveň vytváří podmínky pro používání nových technologií znamenajících úsporu nákladů a zkrácení doby prodlení.

Celá úmluva se obligatorně použije ve věcech výživného k dětem. Všechny kapitoly se rovněž použijí na návrhy na uznávání a výkon ve věcech vyživovací povinnosti mezi manžely, pokud jsou tyto návrhy podávány společně s návrhem na výživné pro dítě. Ostatní žádosti o uznání a výkon ve věcech vyživovací povinnosti mezi manžely patří do oblasti obligatorního použití úmluvy, avšak nepoživají výhod podle ustanovení kapitol II a III, které stanoví systém správní spolupráce mezi ústředními orgány a jež rovněž obsahují ustanovení o právní pomoci ve věcech výživného určeného dětem. Smluvní stát může prohlásit, že použije úmluvu nebo její část na každou vyživovací povinnost vyplývající z rodinných vztahů, rodičovství, manželství či švagrovství.

Úmluva stanoví i možnost, že se její stranou mohou stát organizace regionální hospodářské integrace.

Ustanovení čl. 51 odst. 4 obsahuje doložku o neúčasti, podle níž Úmluvou není dotčeno uplatňování právních nástrojů organizace regionální hospodářské integrace, která je stranou Úmluvy, přijatých po jejím uzavření, o věcech upravených Úmluvou za předpokladu, že tyto dohody nemají vliv na použití ustanovení Úmluvy ve vztahu členských států organizace regionální hospodářské integrace k jiným smluvním státům. Pokud jde o uznávání nebo výkon rozhodnutí mezi členskými státy organizace regionální hospodářské integrace, nejsou Úmluvou dotčena pravidla organizace regionální hospodářské integrace přijatá před či po uzavření této úmluvy. V případě EU se tato doložka o neúčasti týká *nařízení č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností* (dále jen nařízení o výživném).

Současně s Úmluvou byl Haagskou konferencí mezinárodního práva soukromého vypracován *Protokol o právu rozhodném pro vyživovací povinnost*, jehož cílem je zajistit větší právní jistotu a předvídatelnost pro osoby oprávněné a povinné k vyživovacím povinnostem. Protokol obsahuje kolizní normy pro vyživovací povinnosti, tj. ustanovení, podle kterých se v řízení o výživném s mezinárodním prvkem určí, právo kterého státu se použije pro posouzení žalovaného nároku na výživné. Tyto dva právní nástroje jsou však na sobě zcela nezávislé (smluvní stranou Protokolu může být i stát, který není vázán Úmluvou, a naopak).

Předkládaný návrh rozhodnutí obsahuje schválení přistoupení k Úmluvě a to Evropským společenstvím, nikoliv jednotlivými členskými státy – tzn. že členské státy Úmluvu nepodepíší, nepřijmou, neschválí ani k ní nepřistoupí, ale budou jí vázány na základě jejího uzavření Evropským společenstvím.

- **Obsah a dopad:**

Předkládaný návrh rozhodnutí o uzavření Úmluvy Evropským společenstvím obsahuje tři články.

Článek 1 prohlašuje, že Společenství Úmluvu schválilo a předseda Rady je pověřen určit osobu, která uloží ratifikační listinu. Znění úmluvy je obsaženo v příloze.

Článek 2 odkazuje na prohlášení obsažená v příloze 1 rozhodnutí (viz dále).

Do 18. září 2010 by členské státy měly sdělit Komisi, jaká si přejí učinit prohlášení podle čl. 11 odst. 1 písm. g) Úmluvy, tj. další informace či související dokumenty, které Úmluva nevyžaduje, ale návrh v konkrétním členském státě je musí obsahovat, a jaká si přejí učinit prohlášení podle čl. 44 odst. 1 Úmluvy, tj. možnost označení jiného než úředního jazyka, v němž bude konkrétní členský stát přijímat návrhy a související dokumenty. S ohledem na zvláštní jazykový režim se počítá i s prohlášením podle čl. 44 odst. 2 pro Belgie.

Podle třetího článku návrhu rozhodnutí mají členské státy oznámit Komisi do 18. září 2010 ústřední orgány, které budou příslušné podle Úmluvy, a informace o právních předpisech a řízeních týkajících se vyživovacích povinností a výkonu rozhodnutí, popis činností a postupů ústředních orgánů, informace o bezplatné právní pomoci a bližší informace o dokumentech, které se připojují k návrhu na uznání a výkon rozhodnutí.

Obsahem přílohy 1 jsou dvě prohlášení. Podle prvního z nich má pravomoc ve věcech upravených Úmluvou vykonávat Společenství a členské státy Úmluvu nepodepíší, nepřijmou, neschválí ani k ní nepřistoupí, ale budou jí vázány na základě jejího uzavření Společenstvím.

Druhé prohlášení se týká rozšíření použitelnosti Úmluvy v souladu s jejím čl. 2 odst. 3 na každou vyživovací povinnost vyplývající z rodinných vztahů, rodičovství, manželství či švagrovství, neboť takto široká je i oblast působnosti nařízení o výživném.

Text Úmluvy je obsažen v příloze 2 návrhu rozhodnutí.

Stanovisko vlády ČR:

Ministerstvo spravedlnosti ČR, do jehož gesce náleží předkládaný návrh rozhodnutí, spatřuje hlavní problém návrhu v názoru Komise, že Úmluva spadá do výlučné vnější pravomoci Společenství v celém rozsahu působnosti a to ve vztahu k pravidlům pro spolupráci ústředních orgánů (jde tedy oblast administrativní, nikoli soudní spolupráce). Odkaz na posudek Soudního dvora č. 1/03, na něž se Komise při tvrzení o své výlučné vnější pravomoci dovolává, není podle názoru ministerstva zcela relevantní, protože se dotýká pravidel o uznání a výkonu rozhodnutí a pravidel o soudní příslušnosti, nikoliv oblasti administrativní spolupráce. Z čl. 65 SES¹ nevyplývá, že by členské státy přenesly pravomoci v této oblasti na Společenství. Proto se ministerstvo kloní k názoru, že v oblasti administrativní spolupráce dle Úmluvy Společenství výlučnou vnější pravomoc nemá a požaduje stanovisko Právní služby Rady k této otázce.

¹ Článek 65 SES: Opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem přijímaná podle článku 67, pokud je to nutné k řádnému fungování vnitřního trhu, zahrnují mimo jiné:

a) zlepšení a zjednodušení:

— systému mezinárodního doručování soudních a mimosoudních písemností,

— spolupráce při opatřování důkazů,

— uznání a výkonu soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech;

b) podporu slučitelnosti kolizních norem platných v členských státech a předpisů pro řešení kompetenčních sporů;

c) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, v případě potřeby podporou slučitelnosti úprav občanskoprávního řízení v členských státech.

S ostatními návrhy Komise Ministerstvo spravedlnosti souhlasí.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Návrh rozhodnutí bude projednáván Výborem pro právní záležitosti Evropského parlamentu (3. 12. 2009 bude hlasováno o zprávě zpravodaje), 15. 12. by mělo být hlasováno o návrhu rozhodnutí na plénu.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

b e r e n a v ě d o m í Návrh rozhodnutí Rady o uzavření Úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností Evropským společenstvím a rámcovou pozici vlády k němu.

Jozef Kochan v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
místopředseda výboru